



Metodika práce s dětmi předškolního věku

Alena Vavřinová
(T.K.Oregon Kolín)

Vypracováno v roce 2014

Obsah:

Úvod.....	3
Teoretická část:	
Charakteristika dítěte předškolního věku.....	4
Osobnost dítěte - temperament.....	4
Tvorba her.....	5
Hry pohybové.....	5
Hry motorické.....	6
Hry vzdělávací.....	6
Praktická část:	
Stavba hodiny.....	6
Příklady pohybových her.....	7
Příklady motorických her.....	7
Výuková část hodiny - bločky.....	8
Motivace - hodnocení dětí.....	8
Pravidelné výpravy.....	8
Závěr.....	9
Zdroje.....	10

Úvod:

V dětství se bezesporu odehrává nejvýznamnější část vývoje osobnosti dítěte. Stejně tak se rozvíjí jeho schopnosti a dovednosti. V tomto věku je tedy důležitý individuální přístup k jednotlivci. Vše, co dítě zažije, ho svým způsobem ovlivňuje. Tato práce je určena pro vedoucí, kteří budou vést ve svém oddíle právě tyto malé děti, abychom je do budoucnosti ovlivnili, co nejlépe, dali jim možnost se projevit a rozvíjet svoje schopnosti. V teoretické části si trochu přiblížíme problematiku práce s malými dětmi a v praktické části budu čerpat z vlastních zkušeností s družinou předškolních dětí v našem oddíle.

Teoretická část

V této části Vám popíši osobnost dítěte a ukážeme si jak je důležité k dětem v největším vývoji přistupovat individuálně a na co bychom si měli dávat pozor při přípravě her.

Charakteristika dítěte předškolního věku:

Období předškolního věku zahrnuje čtvrtý až šestý rok života dítěte. V tomto období je dítě velmi aktivní, dochází k rozvoji jemné motoriky a stránky intelektové. Dítě je v tomto období velmi tvárné, rychle se učí nové věci. Právě proto je třeba je učit věci od začátku správně, aby v budoucnu nemuselo bojovat se svými zlovyky. Zdokonaluje se jeho pohybová obratnost (dítě všude leze, skáče a šmejdí), koordinace a zručnost (staví kostky, modeluje, kreslí a vystřihuje).

Osobnost dítěte:

Vedoucí by měl děti ve svém oddíle vnímat individuálně a tak k nim i přistupovat. Každý jednatel má jinou strukturu osobnosti. Pokud chceme, aby se dítě projevilo a my mu dali možnost rozvíjet jeho přednosti, je třeba rozpoznat, jaký mají temperament. Temperament se dělí na čtyři typy.

- Sangvinik - reaguje živě až prudce, nemá problém se vyjádřit před ostatními, snadno se pro cokoliv nadchnou. Dokáže být dobrým vůdcem týmu, protože své nadšení umí přenést na ostatní.

- Cholerik - má prudké reakce, je nevyrovnaný, impulzivní či vznětlivý. Je také dobrým vůdcem týmu, umí být důsledný na jiné i na sebe.

- Melancholik - moc se neprojevuje, drží se stranou a nechá se vést ostatními. Vedeme ho tedy k družnosti.

- Flegmatik - vyrovnaný, veřejně se projevuje, je pečlivý a spolehlivý. Flegmatika je třeba zaujmout.

Pokud děti poznáme takto individuálně, bude jednodušší s nimi pracovat ve skupině. Budeme vědět, jak rozdělit děti do týmů, jak je motivovat, koho určit, jako kapitána týmu, který dokáže ze svého družstva dostat maximum, koho naopak netlačit do nějakého

představení či vystupování. Musíme si však uvědomit, že "čisté" typy mezi nimi nenajdeme.

Jednodušeji můžeme osobnost rozdělit do dvou typů temperamentu:

- Introverti - jsou zaměřeni na své vnitřní prožívání a netouží být středem pozornosti. Nejsou vázáni konvencemi a mají svůj vlastní názor. Vůči okolí nejsou příliš sdílní a bývají nedůvěřiví.

- Extroverti - jsou velmi společenští, rádi a snadno navazují nové kontakty. Jejich názor je hodně ovlivněn okolím. Jsou bezstarostní a důvěřiví.

Tvorba her:

Hry pro takto malé děti by měly být jednoduché a neměly by trvat příliš dlouho. Děti nedokáží udržet pozornost u jedné činnosti více jak 20 minut, poté začínají být roztěkané a hledají si jinou zábavu. Pro vedoucího to znamená častěji střídat činnost a to tak, aby se střídali hry klidné s pohybovými. Malé děti zatím nedokáží myslet abstraktně, a proto je třeba jim veškerou činnost, kterou s nimi chceme dělat, názorně ukázat. Vedoucí by neměl předpokládat součinnost skupiny či týmovou práci, v hrách by tedy dítě mělo vystupovat spíše individuálně.

Hry pohybové:

Malé děti jsou velmi aktivní a občas nám přijde, že neutahatelné, stále skáčou, běhají a všude lezou. Je tedy třeba této aktivitě dát v oddíle velký prostor. Děti však nepoznají, kdy už jsou utahané, a proto si musíme dát pozor na jejich přetížení, které přichází rychle a bez ohlášení. Dětem pak musíme v klidových částech připomínat, aby se napily, případně najedly.

Hry motorické:

U takto malých dětí se teprve motorika rozvíjí a zdokonaluje. Necháváme je tedy malovat, lepit, skládat, stříhat apod., aby se jejich jemná motorika vyvinula, co nejlépe. Avšak si musíme dát pozor, abychom se vyhnuli různému vyřezávání a pracování s ostrými předměty, děti své pohyby úplně neovládají a mohlo by dojít ke

zranění.

Hry vzdělávací:

Děti je třeba učit různé základní věci, které pak budou moci využít i při nástupu do školy. Učíme je poznávat zvířata, rostliny od hub až po stromy, stopy, listy. V rámci oddílu je můžeme naučit různé šifry, stopové značky apod.

Praktická část

V této části budu čerpat z vlastních zkušeností, které s předškolními dětmi mám z našeho oddílu, kde takovou družinu vedu. Ukáži Vám, jak vedeme hodiny a příklady některých her, které děti nejvíce chytli a rádi si je zahrají znovu.

Stavba hodiny:

Děti v předškolním věku nedokáží udržet příliš dlouho pozornost na jedné aktivitě, je tedy důležité aktivity často střídat. Pro vyváženost hodiny je dobré střídat aktivity pohybové s klidnými. Osvědčilo se nám níže uvedené složení hodiny, děti se nenudí a jsou schopny se soustředit i na konci schůzky.

- úvodní část (5 minut): shromáždění dětí a přivítání
- pohybová část (15 minut): zahřátí a rozpohybování, hry
- výuková část (15 minut): přineseme dětem nové poznatky
- pohybová část (15 minut): běhací a skákací hry
- kreativní část (15 minut): tvorba z papíru, malování apod.
- pohybová část (15 minut): hry dle výběru dětí
- závěrečná část (10 minut): úklid a rozloučení

Příklady pohybových her:

Medvědi a králíci - 3 až 4 děti si sednou do kroužku (medvědi) a zbylé děti (králíci) kolem nich běhají a poskakují. Všichni čekají na znamení vedoucího v podobě tlesknutí. Poté se králíci snaží dostat k vedoucímu dřív, než je jeden z medvědů chytí. Doporučuji vystřídat všechny děti jako medvědy.

Handicapovaná štafeta - děti rozdělíme do dvou družstev a vymežíme jim délku tratě. Na každé kolo vždy vymyslíme nějaký handicap např. skáčou po jedné noze, drží se rukama za kotníky apod.

Veverky a kuny - vezmeme lavor plný pingpongových míčků a dáme doprostřed kruhu, vymezeného lanem. Uvnitř kruhu budou 3 až 4 děti (kuny) a vně kruhu zbytek dětí (veverky). Kuny budou z kruhu míčky vyhazovat jeden za druhým a veverky je budou zase do kruhu nosit zpět. Na hru necháme 2 až 3 minuty a poté hru ukončíme. U koho bude více míčků, ten prohrál. Opět je dobré, když se děti uprostřed kruhu vystřídají.

Příklady motorických her:

Tvorba postaviček - z ruliček od toaletního papíru, barevného papíru a pastelek necháme děti tvořit různé postavičky. Je dobré dětem připravit různé nohy, hlavy a ruce, z kterých si budou moci vybrat ty nejvhodnější.

Tvorba hry - necháme děti vytvořit různé hry např. pexeso, domino nebo bludiště, které si spolu pak budou moci zahrát. Dětem tedy jen připravíme kartičky dle hry, kterou chceme, aby si vytvořili a pak už to necháme jen na nich.

Tvorba náramků a náhrdelníků - pořídíme drátek a spoustu různých hodně barevných korálků a necháme děti navlékat dle jejich fantazie. Pro rozvoj jemné motoriky je tato činnost jednou z nejvhodnějších.

Výuková část hodiny:

I při pravidelných schůzkách oddílu mimo školu je třeba děti pravidelně něco nového naučit, a proto jsme jim vytvořili pomocné bločky, do kterých se kdykoliv mohou podívat. V bločkách jsme vytvořili několik sekcí: rostliny, zvířata, hvězdná obloha, uzle apod. Do těchto sekcí jim pravidelně přidáváme další papíry s obrázky a popisky rostlin, zvířat, souhvězdí a uzlů. Vše co se s nimi naučíme

tedy pak najdou v tomto bločku, který si s sebou nosí na každou schůzku. Občas je prozkoušíme z věcí, které jsme se s nimi naučili pár schůzek dozadu.

Motivace - hodnocení dětí:

Na každý měsíc dětem připravíme list, na který si lepí nálepky s obrázkem, které dostávají jako odměnu za plnění her. Na konci každého měsíce uděláme vyhodnocení, kdo jich nasbíral nejvíce a rozdáme diplomy s nějakou sladkostí. Hodnocení za kratší časové období je pro děti motivací, každý měsíc mají možnost získat diplom oni a při hrách si chtějí vybojovat, co nejvíce nálepek (bodů). Na konci roku však ještě proběhne celoroční hodnocení a součet všech bodů s velkými diplomy.

Pravidelné výpravy:

V neposlední řadě je pro kolektiv dobré pravidelně vyrazit na víkendový výlet. S dětmi vyrážíme každý měsíc na výpravu, kdy střídáme jednodenní a celovíkendové výpravy. U takto malých dětí musíme počítat s tím, že toho tolik neujdou a budou potřebovat častější zastávky na jídlo a nějakou hru. Snažíme se při každé výpravě zajistit nějaký zážitek, na který si rádi vzpomenou i po letech. Při jednodenních výpravách vyrážíme na kulturní místa v našem okolí (rozhledny, kostely apod.) či na adrenalinový zážitek (bobová dráha, brusle, bazén apod.). Při celovíkendových výpravách využíváme prostor našeho srubu či nějaké hájenky, v které nás nechají přátelé oddílu s dětmi přespat. Vyrážíme do lesa za poznáním okolí a hlavně hrajeme spoustu her.

Závěr:

Doufám, že tato práce aspoň trochu pomůže vedoucím při přípravě hodin a aktivit pro děti předškolního věku. V dnešní době rodiče na své ratolesti nemají moc času a každá taková volnočasová aktivita je pro ně velmi důležitá a dá jim do budoucna možnost prosadit svoje schopnosti a hlavně si odnesou spoustu nových zážitků, na které si jistě rádi vzpomenou i po letech.

Zdroje:

- Pedagogika a psychologie pro vedoucí kolektivu dětí a mládeže - vydalo Centrum pro děti a mládež Českého svazu ochránců a přírody v říjnu 1996

- https://is.muni.cz/th/221313/pedf_m/?lang=cs